

empel paa, at selv offentlige Autoriteter have benyttet Arbeidsfolk til at arbejde om Søndagen, og det til at udføre Arbejde udenfor Huset, ja endogsaa udenfor det Sted, hvor der holdtes Oudsijeneste. Et saadant enkelt Exempel vil selv hvis det skulde være foregaaet, naturligvis aldeles ikke bevise Noget i Sagen. Man maatte jo ialtsald kjende den nærmere Anledning dertil. Det er vel desuden noksom bekendt, at Politiet i Kjøbenhavn og vel overhovedet Politiet paa ethvert andet Sted ikke i Almindelighed benytter Arbeidsfolk til at foretage Arbejder, stridende imod Anordningen.

Jeg skal ikke opholde Forsamlingen ved yverligere at komme tilbage til, hvad den Forspørgsel, der tidligere har fundet Sted, gik ud paa. Jeg skal i saa Henseende blot bemærke, at jeg virkelig ikke tidligere end i aften har hørt en saadan Anledning til den, som den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (J. A. Hansen) har fremført i aften.

Sage: Jeg troer ikke, det var nødvendigt for det ærede Medlem fra Aalborg (Wiborg), som vi idag for første Gang have havt den Fornøielse at høre, at gjøre Undskyldning, fordi han opponerer. Jeg troer, at vi alle med stor Fornøielse ville see ham indtage Plads her i Salen som skarp Oppositionsmand. Med Hensyn til alle Anordninger om Helligholdelse af Søn- og Helligdage vil jeg ganske oprigtigt tilstaae, at hvor gjerne jeg end vilde see Søndagen helligholdt som en Hviledag, troer jeg dog, at det er et næsten umuligt Lovgivningsarbejde at iværksætte, og, naar man har en Anordning som den her omtalte fra 1845, der har været saa overordentlig lidet efterkommet i de fleste Dele af Landet, have vi jo deri et praktisk Beviis for, hvor næsten umuligt det er. Naar vi derhos see, at disse Anordninger indeholde en saadan Mængde af Undtagelser, kan jeg ikke nægte, at jeg troer, at det ogsaa er et Beviis for, hvor vanskeligt for ikke at sige umuligt det i det Hele er for Lovgivningen at bestættige sig dermed. Vi finde for Exempel her saadanne Udtryk, som: „at Markarbejde skal kun være tilladt paa Grund af ugunstigt Veirigt.“ Veiret kan være gunstigt for een Mark, medens det er ugunstigt for

en anden Mark. Det er altsaa virkelig vanskeligt at drage Nogen til Ansvar for dette Arbejde, saa at han kommer til at betale Mulet. Naar der tales om, at der maa løses og lades under visse Omstændigheder, er det dog en Modsigelse, naar der strax efter siges, at der ikke maa finde Arbeidskjørsel Sted; thi det vil jo dog kun være at paalægge saa mange flere Folk at bære Byrerne, naar de ellers kunne det, naar det ikke er tilladt at kjøre Byrerne. Jeg troer derfor, at det her er nødvendigt at gjøre nogen Forandring, naar man ikke skal give Anledning til at gjøre det umuligt at overholde Loven. Jeg troer egentlig ikke, at det er umuligt at faae Helligdagene respecterede paa den Maade, vi kunde ønske, nemlig som Hviledage, uden gjennem en almindelig Sands, der udbreder sig i Folket for at iværksætte dette. Der er Steder, hvor Søndagen virkelig holdes hellig, eller idetmindste er en Hviledag. Jeg kjender et Land, hvor jeg ikke troer, at der er nogen egentlig Ulempe for Arbeideren ved, at Søndagen saaledes er en Hviledag. Jeg har endogsaa den Overbeviisning, at der arbeides der i de 6 Dage om Ugen ligesaameget, som der arbeides hos os i 7 Dage. Men, som sagt, jeg troer ikke, at det er muligt at komme til et saadant ønskeligt Resultat ad Lovgivningens Vej. Jeg kan anføre for det ærede Thing en By, med hvilken jeg staaer i en ringe Forbindelse, som i en lang Række af Aar blev ved at respectere Søndagen som Hviledag, og det, medens de nærliggende Byer betragtede Søndagen som den travleste Arbejdsdag, og den udholdt Concurrencen saalænge indtil dens gode Exempel fik de andre Byer til ogsaa at affaase Søndagsarbejdet. Naar saadanne Exempler blive hyppige i et Land, og Communerne virkelig tage sig alvorligt af Sagen, troer jeg, at det vil virke langt bedre end nogen som helst Lovgivning.

J. A. Hansen: Jeg vil blot tillade mig at udtale min store Forundring over, at Udtrykket „tilholde,“ i en Lov skulde betyde det Samme som „opmuntre.“ Jeg troer, at det af Alle vilde blive anseet for farligt, dersom det blev almindelig antaget, at dette Udtryk i en hvilken som helst anden Lov skulde betyde det Samme som en Opmuntring, men i Særdelesh